

เพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา

Songs Played in Chong Dai Wedding Ceremony of the Kingdom of Cambodia

จักรายุทธ นพาราลัย¹ สุรพล เนสุสินธุ์² และเจริญชัย ชนไพโรจน์³

Jakarayuth Nipparalai¹, Surapol Nesusin² and Jarernchai Chonpairot³

สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2} และ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม³

Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University^{1,2} and College of Music, Mahasarakham University³

Corresponding author, E-mail: krudontree@hotmail.com¹, nsurap@kku.ac.th² and chonpairotj@gmail.com³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรวบรวมบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา 2) เพื่อบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางด้านต่าง ๆ ทำการรวบรวมข้อมูล ทำการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชามีอยู่ 6 เพลง คือ 1) เพลงโหมโรง ใช้บรรเลงเป็นเพลงแรก เพื่ออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์และประกาศให้รู้ว่าพิธีกรรมจะเริ่มขึ้นแล้ว 2) เพลงกองฮอย ใช้บรรเลงเพื่อเชิญให้บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว 3) เพลงเข้าเปตฮอย ใช้บรรเลงเพื่อเชิญบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว ให้กลับออกไปจากพิธีกรรม 4) เพลงเนียบอน ใช้บรรเลงตอนแขกผู้มีเกียรติจุดเทียนล้อมรอบคู่บ่าว - สาว เพื่อชี้ทางสว่างให้คู่บ่าว - สาว 5) เพลงไปคอน เป็นเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมจองโดคู่บ่าว - สาว 6) เพลงเปรี๊ยะทอง ใช้บรรเลงเป็นเพลงสุดท้ายตอนเจ้าสาวจูบมือเจ้าบ่าวออกจากสถานประกอบพิธีกรรมไปยังห้องเรือนหอ เพลงแต่ละเพลงไม่ทราบประวัติความเป็นมา มีรูปแบบการบรรเลงแบบซ้ำทำนองเพลง มีทำนองหลักเพียงทำนองเดียวแต่มีหลายเนื้อร้อง ส่วนการบันทึกโน้ตเพลง บันทึกเป็นโน้ตสากลสำหรับเครื่องดนตรีและสำหรับคำร้อง วงเพลงการ เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงบทเพลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: เพลง พิธีกรรมจองโด มงคลสมรส ราชอาณาจักรกัมพูชา

ABSTRACT

This research consists of two objectives as follows: 1) to collect songs played in Chong Dai Ceremony of weddings in Cambodia; and 2) to record notes played in Chong Dai Ceremony of weddings in Kingdom of Cambodia. The research was conducted by using qualitative research methodology under various conceptual frameworks and theories. Data was collected through surveying, observation, interview, and focus group. Subsequently, obtained data were analyzed based on objectives of this research by using descriptive analysis.

The results of the research showed that: 1) Hom Rong song (prelude) that was firstly played to invite sacred things and announce the commencement of the ceremony; 2) Kong Soi song that was played for worshipping dead ancestors; 3) Sam Pur Toy song that was played to invite dead ancestors to leave the ceremony; 4) Nia Pon song that was played when honored guests lit candles and encircle bride and groom to guide the future life of a bride and groom; 5) Bai khon song that was played in thread Chong Dai ceremony of bride and groom; and 6) Priah Thong that was the last song played in Chong Dai ceremony when bride holds a hand of groom before leading him from the ceremony area to bridal house. History of each song was unknown, and these 6 songs were played in repetition style, i.e., there was only 1 melody with various lyrics. For note recording, they were recorded in the form of universal notes for musical instruments and lyrics. Kar Band was a kind of musical bands that had played songs in Chong Dai ceremony in weddings of Cambodia from the ancient time to present.

Keywords: Song; Chong Dai Ceremony; Wedding; Kingdom of Cambodia

บทนำ

พิธีกรรมจองโด หมายถึง พิธีกรรมผูกข้อมือในงานมงคลต่าง ๆ เช่น งานสู่ขวัญ งานขึ้นบ้านใหม่ งานผูกแขนคู่บ่าว - สาว ในงานมงคลสมรส พิธีกรรมจองโดของประเทศไทยอาจมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับพิธีกรรมจองโดของราชอาณาจักรกัมพูชา มีความหมายเดียวกันกับพิธีมั่งงิ้วลจองโดของชาวไทยในแถบจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ การผูกข้อมือหรือพิธีบายศรีสู่ขวัญ พิธีนี้มีความสำคัญและมีบทบาทในด้านความเชื่อของชาวไทย-ลาวและชาวไทย - เขมรมาก ซึ่งมีอิทธิพลมาจากความเชื่อในเรื่องขวัญที่ว่า จะทำให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ประกอบพิธีและผู้เข้าร่วมพิธี โดยพิธีกรรมที่จัดขึ้นนี้มีหลายโอกาสได้แก่ การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่ การบวชนาค ซึ่งต้องมียอดประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) หมอลำหรือผู้ประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญ จะต้องมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ คือเป็นผู้ชายที่มีความอาวุโส ผ่านการบวชเรียนมาก่อน และมี

ประสบการณ์ในการทำพิธี 2) ผู้ถูกเรียกขวัญ คือผู้ที่จัดให้มีพิธีสู่ขวัญ เป็นผู้ที่ต้องการเรียกขวัญของตนเอง กลับมาเพื่อความเป็นสิริมงคล ทั้งนี้ ผู้ถูกเรียกขวัญอาจเป็น พ่อ แม่ ญาติ พี่ น้อง ของบุคคลที่เป็นผู้กำหนดพิธีก็ได้ 3) ผู้ร่วมพิธี คือ ชาวบ้านที่ยินดีเข้าร่วมพิธีและมาเพื่อช่วยเหลือจัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ในการประกอบพิธีการ เช่น ไม้สังข์ คัณฑ์สัณฑ์ที่ทุกคนให้ความนับถือ (ประไพ เจริญบุญ, 2540, น. 38)

พิธีกรรมจองโด จะมีวงดนตรีบรรเลงประกอบพิธีกรรม และบรรเลงเพลงเฉพาะในแต่ละขั้นตอนแต่ละพิธีกรรมเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ถือว่ามีความจำเป็นมาก และใช้ติดต่อกันมานานตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน (โมนี วาสนา, 2559) เพราะหากไม่มีดนตรีมาร่วมบรรเลงประกอบในพิธีการดังกล่าว เจ้าภาพจะรู้สึกว่าการงานเย็บเหงาไม่ครึกครื้น ขาดสีสัน ดังนั้นเพื่อเป็นการทำให้งานสนุกสนานและเป็นการประกาศให้ชาวบ้านรู้ จึงจัดให้มีดนตรีในพิธีกรรมนั้น ๆ ขึ้น

(เฮาะ ฮอน, 2559) วงดนตรีที่นิยมนำมาบรรเลงในพิธีกรรมต่าง ๆ มีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละพิธีกรรมนั้น ๆ อย่างวงดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมจองโดของชาวกัมพูชาที่นิยมและยังมีใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ วงเพลงการ์ เป็นวงดนตรีประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญมาตั้งแต่โบราณกาล (ล่าวงศ์ สาม, 2561).

วงเพลงการ์ เป็นวงดนตรีที่บรรเลงเพลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชามานานตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่ตกทอดกันมา และมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวกัมพูชาเป็นอย่างมาก งานมงคลสมรสเป็นงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เป็นประเพณีที่สำคัญอย่างยิ่งของชาวกัมพูชา เป็นพิธีการหนึ่งที่มีพิธีกรรมจองโด การผูกข้อมือคู่บ่าว - สาว ในพิธีการนี้จะมียังดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมคือ วงเพลงการ์ เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงเฉพาะในพิธีมงคลสมรสของชาวกัมพูชามาแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน (Sam, 1998, p. 18-19) ประกอบด้วย เครื่องดนตรี 5 - 6 ชิ้น คือ ตาแซ่ (จะเข้) ตรีซอ (ซอด้วง) ตรีวู้ (ซออู้) คิม (ซิม) สกั้วร์ (กลอง) และชิง (ฉิ่ง) นักดนตรี จำนวน 5-6 คน นักร้อง 1 - 2 คน (ชาย 1 คน หญิง 1 คน หรือหญิงทั้งสองหรือชายทั้งสอง) (Sam, 2002, p. 25)

บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสจะมีบทเพลงเฉพาะของแต่ละพิธีกรรม เป็นเพลงบรรเลงประกอบการขับร้องหรือบรรเลงอย่างเดียว เพลงแต่ละเพลงมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน แต่ก่อนเคยมีกัณท์กัณท์โน้ตเพลงไว้ตามวิธีการของชาวมอญที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา เช่น ตามปราสาทหินต่าง ๆ ตามโบราณ เป็นต้น (มหาเสียน กำซัว, 2559) แต่บทเพลงเหล่านี้ได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก เพราะ 1) สงครามภายในประเทศที่มีระยะเวลายาวนานได้ทำให้เอกสารสูญหายไป 2) นักดนตรีที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียงและระยะห่างของเสียงจากเครื่องดนตรีเพราะ ไม่มีทฤษฎีปฏิบัติ 3) นักดนตรีไม่รู้จักวิธีการตั้งเสียงหรือเทียบเสียง รวมถึง วิธีการเล่นของเครื่องดนตรีเพราะไม่มีทฤษฎีปฏิบัติ 4) คำร้องมีจำนวนมากแต่ไม่รู้จักทำนองและโน้ตเพลง เพราะไม่มีการบันทึกไว้ ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้นักวิชาการดนตรีมีการเข้าใจผิดและไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่เชื่อมั่นในบรรพบุรุษ กลัวที่จะสืบทอดนักปราชญ์รุ่นเก่า ๆ ที่ได้แต่งเพลงนับร้อยนับพันเพลงว่า เสียงเพลงของราชอาณาจักร

กัมพูชาผิดตรงนั้น ผิดตรงนี้ ทำให้บทเพลงเหล่านั้นได้สูญหายไป (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2553, น. 36-37) ประวัติศาสตร์ของประเทศราชอาณาจักรกัมพูชาภายหลังสงคราม เต็มไปด้วยความขัดแย้งและเกิดสงครามภายใน ทำให้ศิลปวัฒนธรรมของชาวกัมพูชาเสื่อมโทรมไปมากมาย โดยเฉพาะ วัฒนธรรมทางด้านดนตรีที่ถูกดัดแปลงไปเป็นเครื่องมือโฆษณาการปฏิบัติแทนการบันเทิง ซึ่งเกือบทำให้วงการดนตรีของกัมพูชาแทบสูญหายไป (เขียน ธีระวิทย์ และสนัย ผาสุก, 2543, น. 15)

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อรวบรวมบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชาและเพื่อบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา
2. เพื่อบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
 - 1.1 แหล่งข้อมูลจากเอกสารตำรา งานวิจัยจากห้องสมุด สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการและอินเทอร์เน็ต
 - 1.2 แหล่งข้อมูลจากนักดนตรี วงดนตรี หมอสูตร และผู้รู้ในจังหวัดเสียมเรียบและจังหวัดพระตะบอง ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา
2. ขอบเขตพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่ ที่ใช้ในการวิจัย 2 จังหวัด คือ จังหวัดเสียมเรียบและจังหวัดพระตะบอง ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา
3. ขอบเขตของเนื้อหา
 - 3.1 บทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโด ในงานมงคลสมรสของประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา
 - 3.2 โน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อรวบรวมบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองได้ในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองได้ในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ การเก็บข้อมูลภาคสนาม การสังเกต การสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อมูลมาจัดกระทำข้อมูล โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการแบบสามเส้า คือ การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) เป็นวิธีการประมวลความคิดขึ้นจากข้อมูลเชิงรูปธรรมแล้วทำเป็นข้อสรุปซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมตามวิธีการแบบอุปนัย คือ 1) รวบรวมข้อมูล 2) วิเคราะห์ข้อมูล 3) สร้างข้อมูล 4) ตรวจสอบยืนยันข้อมูล เมื่อข้อมูลที่ได้มาได้ผ่านการตรวจสอบและได้รับการยืนยันข้อมูลแล้วก็ถือว่าเป็นข้อสรุป ถ้าข้อมูลนั้นยังไม่ได้รับการตรวจสอบยืนยันก็ถือว่าเป็นสมมุติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) (สุภากร จันทวานิช, 2542, น. 8) เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นข้อสรุปแล้ว ได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีขอบเขตและขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ผลการวิจัย
6. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และแนวทางการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วงดนตรีหรือคณะนักดนตรีวงเพลงการได้แก่ หัวหน้าวง นักดนตรี นักร้อง

1.1 กลุ่มวงดนตรีหรือคณะนักดนตรีวงเพลงการได้แก่ หัวหน้าวง นักดนตรี นักร้อง

1.2 กลุ่มหมอลำสุตร ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมเป็นผู้มีบทบาทและมีความสำคัญมาก เปรียบเสมือนผู้อำนาจในการพิธีไหว้ครูดนตรีไทย เป็นผู้สั่งให้วงดนตรีบรรเลงเพลงต่าง ๆ ตามแต่และเหตุการณ์ ส่วนมากหมอลำสุตรจะเป็นคณะเดียวกันกับวงดนตรี

1.3 กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ในการวิจัย

1.4 กลุ่มทั่วไป (General Informants) ประกอบด้วยประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วงดนตรีหรือคณะ นักดนตรี หมอลำสุตร ผู้รู้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวงดนตรี วงเพลงการ ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือจังหวัดเสียมเรียบและจังหวัดพระตะบอง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.1 กลุ่มวงดนตรี หรือคณะนักดนตรีวงเพลงการ ที่มีชื่อเสียง และได้รับความนิยมสูงสุดจังหวัดละ 1 วง รวม 2 วง แต่ละวงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน รวม 10 คน ได้แก่

2.1.1 หัวหน้าวง จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

2.1.2 สมาชิกในวงที่เป็นนักดนตรี จังหวัดละ 3 คน

รวม 6 คน

2.1.3 สมาชิกในวงที่เป็นนักร้อง จังหวัดละ 1 คน

รวม 2 คน

2.2 กลุ่มหมอลำสุตร เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความรู้ในเรื่องบทเพลงที่ใช้บรรเลงในวงเพลงการเป็นอย่างดี เป็นผู้สั่งให้วงดนตรีบรรเลงเพลงต่าง ๆ ตามแต่ละขั้นตอนต่าง ๆ จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

2.3 กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความรู้ในเรื่องดนตรีวงเพลงการอย่างดี จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

2.3.1 นักวิชาการผู้มีความรู้ในเรื่องดนตรีวงเพลงการจากสถาบันการศึกษา จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

2.3.2 ผู้นำชุมชนหรือผู้สูงอายุ เป็นผู้มีความรู้และทราบประวัติความเป็นมาของชุมชนนั้น ๆ และเคยได้เห็นได้ยินการบรรเลงดนตรีวงเพลงการมาแล้ว จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

2.4 กลุ่มทั่วไป (General Informants) เป็นประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมดนตรี จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือ สำหรับการวิจัยไว้ 4 รายการ คือ

1. เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ เครื่องเขียน กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง เครื่องวัดระดับเสียง

2. การสำรวจ (Survey) เป็นการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ที่ทำการวิจัย สำนวนเกี่ยวกับ จำนวนวงดนตรี สถานที่อยู่ของวงดนตรี กำหนดการจัดงานแสดงดนตรีในพื้นที่ ที่ทำการวิจัย

3. การสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องอาศัยประสาทสัมผัสทางตา และหู ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเข้าสังเกตการบรรเลงดนตรี ที่กำลังออกงานมงคลสมรสจริง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

4. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 1 ชุด ใช้สัมภาษณ์กลุ่มวงดนตรี หรือคณะนักดนตรี กลุ่มหมอสวดตร กลุ่มผู้รู้ และกลุ่มทั่วไป เนื้อหาทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่ บทบาทในสังคม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมจองโด ได้แก่ ประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบัน บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงในแต่ละขั้นตอน องค์ประกอบ และธรรมเนียมในการบรรเลง วิถีชีวิตนักดนตรี การสืบทอดความรู้ และศิลปะการแสดงดนตรี สุนทรียศาสตร์ของดนตรี ความประทับใจในการแสดง โอกาสในการแสดง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมจองโดในสังคมกัมพูชา การสืบทอดความรู้ และศิลปะการแสดงดนตรี

5. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focused Group Guideline) เป็นวิธีการบันทึกการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับกลุ่มวงดนตรี

คณะนักดนตรี กลุ่มหมอสวดตร กลุ่มผู้รู้ และกลุ่มทั่วไป เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แล้วนำข้อมูลที่คล่องจองและสัมพันธ์กันมาสรุปข้อมูลที่เป็นจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่สามารถตอบคำถามของการวิจัยได้ตามที่กำหนดไว้ มีวิธีการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย เป็นข้อมูลพื้นฐานได้จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย หรือข้อมูลที่ได้มีการศึกษาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมจองโด ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมจองโด ประวัติความเป็นมาของบทเพลง โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง รวมทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ ที่ทำการวิจัย โดยค้นคว้าเอกสารจากสถาบันการศึกษาภาครัฐ และเอกชน หน่วยงานราชการ หนังสือ ตำรา รายงานการประชุม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการ การศึกษาค้นคว้า จากเว็บไซต์ และอินเทอร์เน็ต โดยรวบรวมแล้วแยกประเด็นตามเนื้อหา

2. การเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่ที่ใช้ในการวิจัย โดยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อน จากนั้นจึงลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เดี่ยวที่ไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสัมภาษณ์ ที่เป็นทางการ (Formal Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสนทนากลุ่ม (Focused Group) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มวงดนตรี หรือคณะนักดนตรี กลุ่มหมอสวดตร

2.2 ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับกลุ่มผู้รู้

2.3 ใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) กับกลุ่มทั่วไปในพื้นที่ชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมดนตรี เป็นการสังเกตทั่วไปภายในชุมชน วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเหตุการณ์ทั่วไปของชุมชนที่ศึกษา

2.4 ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กับกลุ่มวงดนตรี หรือคณะนักดนตรี กลุ่มหมอสวดตร กลุ่มผู้รู้ และกลุ่มทั่วไป ที่เกี่ยวข้อง กับเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ จากข้อมูลภาคสนามมาทำการศึกษาพร้อมจัดระบบหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการวิจัยแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยวิธีการแบบสามเส้าตามลำดับ คือ

1. การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) คือวิธีการประมวลผลความคิดขึ้น จากข้อมูลเชิงรูปธรรมแล้วทำเป็นข้อสรุป ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมตามวิธีการแบบอุปนัย คือ

- 1.1 รวบรวมข้อมูล
- 1.2 วิเคราะห์ข้อมูล
- 1.3 สร้างข้อมูล
- 1.4 ตรวจสอบยืนยันข้อมูล

เมื่อข้อมูลที่ได้มาได้ผ่านการตรวจสอบ และได้รับการยืนยันข้อมูลแล้วก็ถือว่าเป็นข้อสรุป ถ้าข้อมูลนั้นยังไม่ได้รับการตรวจสอบยืนยันก็ถือเป็นสมมุติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis)

2. การวิเคราะห์โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ (Typological) ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันไป และการตีความโดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ (สฤงศ์ จันทวานิช, 2542, น. 82-88) ใช้ในการวิเคราะห์ประเภทของเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ได้แก่ ประเภทของบทเพลง ประวัติความเป็นมาของบทเพลง ความหมายของบทเพลง การบันทึกโน้ตเพลง

3. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดให้เป็นระบบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลจากการออกภาคสนาม แล้วนำมาวิเคราะห์โดยวิธีการแบบสามเส้า โดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) โดยกำหนดประเด็นของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ดังนี้

3.1 วิเคราะห์วิธีการจัดแบ่งประเภทของเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ประวัติความเป็นมาของบทเพลง ความหมายของบทเพลง

3.2 บันทึกโน้ตเพลงเป็นโน้ตสากลทางการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี โดยถอดจากวิดีโอที่ได้บันทึกไว้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อรวบรวมบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา 2) เพื่อบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้วิจัยจำแนกผลการวิจัยโดยรวม บทเพลง ศึกษาประวัติความเป็นมาของบทเพลง ความหมายของบทเพลง และการบันทึกโน้ตเพลงสำหรับเครื่องดนตรี และสำหรับคำร้อง จำนวน 6 เพลง ดังนี้ คือ

1. เพลงโฮมโรง (โหมโรง) เพลงโฮมโรงเป็นเพลงแรกที่ใช้บรรเลงในงานพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ เป็นบทเพลงที่ไม่ทราบประวัติความเป็นมา และไม่ทราบนามผู้ประพันธ์ นักดนตรีทุกคนต้องปฏิบัติเพลงนี้ได้ ชาวกัมพูชาถือว่าเพลงโฮมโรงเป็นเพลงครู เป็นเพลงแรกที่ทุกคนต้องบรรเลงเป็นเพลงแรกเพื่อเป็นการบูชาครู ไหว้ครู อาจารย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ความหมายของโหมโรง หมายถึง การบรรเลง ประโคม หรือเปิดวงเป็นเพลงแรก เพื่อเป็นการบูชา ไหว้ครู อาจารย์ อัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มาร่วมชุมนุมในครั้งนี้ และเป็นการประกาศให้ทราบว่าจะจะเริ่มขึ้นแล้ว ณ บัดนี้ ประวัติความเป็นมาของเพลงนั้นไม่ปรากฏประวัติความเป็นมาที่แน่นอน ไม่ทราบนามผู้แต่ง และไม่ทราบว่าแต่งในช่วงเวลาใด ทราบแต่เพียงว่าบทเพลงนี้เป็นการสืบทอดและบรรเลงต่อ ๆ กันมาเป็นระยะเวลายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รูปแบบของบทเพลง เป็นบทเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ ทำนองเดียว บรรเลง ซ้ำ ๆ วนไปวนมาหลาย ๆ รอบ

ภาพที่ 1 โน้ตเพลงโฮมโร (สำหรับเครื่องดนตรี)

ภาพที่ 2 โน้ตเพลงโฮมโร (สำหรับคำร้อง)

2. เพลงกองซอ ไม่ทราบประวัติความเป็นมาของเพลง เป็นเพลงที่ใช้บรรเลง เพื่อเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษ ไหว้ ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว ชาวภูมิปัญญาเรียกพิธีกรรมตอนนี้ว่า “แซนโดนตา”

ความหมายของบทเพลงคำว่า “กอง” หมายถึง รวมกัน “ซอ” หมายถึง รับประทาน ดังนั้น “กองซอ” หมายถึง รับประทาน รวมกัน

รูปแบบของบทเพลงกองซอ เป็นบทเพลงที่มีทำนองเดียว บรรเลงซ้ำ ๆ กันหลายรอบซึ่งอาจจะมีมีความแตกต่างกันบ้าง หรือไม่เลยก็ได้ บทเพลงจะมีความยาวมาก

ภาพที่ 3 โน้ตเพลงกองซอ (สำหรับเครื่องดนตรี) (ต่อ)

Adagio ♩ = 77

7
เอา... เอ... ขอ... จั... โอน... จั...

10
ตา... เอ... จั... โอน... เอ... จั... โอน... เอ... จั...

14
... จั... เอ... จั... โอน... เอ... จั... โอน... เอ... จั...

18
... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

21
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

25
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

29
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

32
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

36
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

39
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

42
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

45
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

49
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

53
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

57
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

61
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

64
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

ภาพที่ 4 โน้ตเพลงกองซอง (สำหรับคำร้อง)

3. เพลงช้าเปอทย ไม่ทราบประวัติความเป็นมาของบทเพลง เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงในพิธีกรรมเชิญผีบรรพบุรุษให้กลับไปสิงสถิตอยู่ที่เดิม ใช้บรรเลงหลังจากพิธีกรรม เช่น ไหว้บรรพบุรุษ ไหว้ ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว เพื่อให้กลับออกไปจากพิธีกรรม

ความหมายของบทเพลง หมายถึง กลับไปที่เดิม เป็นการเชิญผีบรรพบุรุษให้กลับไปอยู่ที่เดิมไปจากพิธีกรรมนี้

รูปแบบของบทเพลงช้าเปอทย เป็นบทเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ ทำนองเดียว บรรเลงช้า ๆ กันซึ่งอาจจะมีแตกต่างกันบ้างหรือไม่เลยก็ได้ บรรเลงวนไปวนมาหลาย ๆ รอบ

Adagio ♩ = 77

1
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

5
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

9
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

13
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

16
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

19
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

21
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

ภาพที่ 5 โน้ตเพลงช้าเปอทย (สำหรับเครื่องดนตรี)

Adagio ♩ = 77

1
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

5
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

9
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

13
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

16
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

19
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

21
เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ... เอ...

ภาพที่ 6 โน้ตเพลงช้าเปอทย (สำหรับคำร้อง)

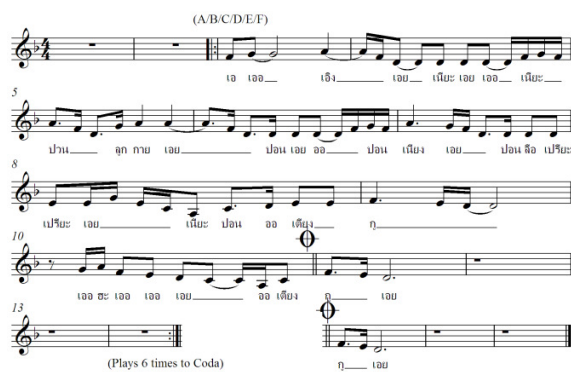
4. โน้ตเพลงเนียะปอน เพลงนี้เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงในกรรมพิธีกรรมเวียนเทียน ใช้บรรเลงตอนแขกผู้มีเกียรติจุดเทียนแล้วเวียนเทียนเป็นวงกลมล้อมรอบคูบัว - สาว เป็นจำนวน 3 รอบ เพื่อเป็นการชี้ทางสว่างให้คูบัว - สาว

ความหมายของบทเพลง “เนียะ” หมายถึง นาค หรือ พญานาค “เนียะปอน” หมายถึง การขดตัวเหมือนพญานาค เป็นการจุดเทียนเวียนเป็นวงเหมือนพญานาคขดตัว

รูปแบบของบทเพลงเนียะปอน เป็นบทเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ ทำนองเดียว บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีแตกต่างกันบ้างหรือไม่เลยก็ได้

ภาพที่ 7 โน้ตเพลงเนียะปอน (สำหรับเครื่องดนตรี)

ภาพที่ 8 โน้ตเพลงเนียะปอน (สำหรับคำร้อง)

5. เพลงไปคอน เพลงนี้เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงในกรรมพิธีจองไต คือ พิธีกรรมการผูกแขน ผูกข้อมือหรือการสู่ขวัญ เป็นบทเพลงไม่ทราบประวัติความเป็นมาของบทเพลง ทราบแต่เพียงว่าเป็นเพลงที่ใช้พิธีกรรมผูกข้อมือสู่ขวัญ คูบัว - สาว ที่บรรเลงสืบทอดกันมายาวนาน จากการศึกษาพบเพียงว่าถ่ายทอดมาจากครูดนตรีที่กรุงเทพมหานคร

ความหมายของบทเพลง จองไต หมายถึง การผูกแขนหรือการผูกข้อมือ

รูปแบบของบทเพลงไปคอน เป็นบทเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ ทำนองเดียว บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีแตกต่างกันบ้างหรือไม่เลยก็ได้

ภาพที่ 9 โน้ตเพลงไปคอน (สำหรับเครื่องดนตรี)

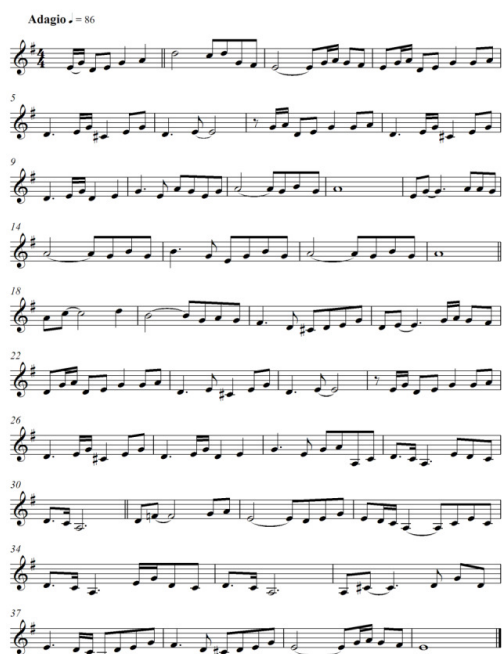
ภาพที่ 10 โน้ตเพลงไปคอน (สำหรับคำร้อง)

6. เพลงเปรียะทอง เพลงนี้เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงตอนที่เจ้าสาวนำสไปไปผูกข้อมือเจ้าบ่าวเพื่อจงออกจากสถานประกอบพิธีกรรมไปยังห้องเรือนหอ เป็นเพลงสุดท้ายในพิธีกรรมจึงได้

ความหมาย ของบทเพลง เปรียะทอง หมายถึง เทพทอง เป็นบทเพลงแห่งเทพ เป็นการเกาเขกันไปสู่หนทางแห่งความสุข

รูปแบบของบทเพลงเปรียะทอง เป็นบทเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ ทำนองเดียว บรรเลงซ้ำ ๆ วนไปวนมา

ภาพที่ 11 โน้ตเพลงเปรียะทอง (สำหรับเครื่องดนตรี)

ภาพที่ 12 โน้ตเพลงเปรียะทอง (สำหรับคำร้อง)

ภาพที่ 13 โน้ตเพลงเปรียะทอง (สำหรับคำร้อง) (ต่อ)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง เพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองใต้ในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อรวบรวมบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองใต้ในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา 2) เพื่อบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองใต้ในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองใต้ในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา มีจำนวน 6 เพลง ผลจากการศึกษาพบว่า แต่ละเพลงใช้บรรเลงในพิธีกรรมเฉพาะของแต่ละขั้นตอน และยึดถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ คือ

1.1 เพลงโฮมโรง บรรเลงเป็นเพลงแรก เพื่ออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประกาศให้รู้ว่าพิธีกรรมกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว

1.2 เพลงกองชอย เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงเพื่อเชิญให้ว้บรรพบุรุษ ไหว้ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว กัมพูชาเรียกพิธีกรรมตอนนี้ว่า “แซนโดนตา”

1.3 เพลงชำเปอทอย ใช้บรรเลงหลังจากพิธีกรรมเชิญให้ว้บรรพบุรุษ ไหว้ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว เพื่อให้กลับออกไปจากพิธีกรรม

1.4 เพลงเนียะปอน ใช้บรรเลงตอนแขกผู้มีเกียรติจุดเทียน แล้วเวียนเทียนเป็นวงกลมล้อมรอบคู่บ่าว - สาว เป็นจำนวน 3 รอบ เพื่อเป็นการชี้ทางสว่างให้แก่คู่บ่าว - สาว

1.5 เพลงใบคอน เป็นเพลงที่ใช้พิธีกรรมผูกข้อมือคู่บ่าว – สาว ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่สำคัญ

1.6 เพลงเบรียะทอง เป็นเพลงสุดท้ายในพิธีกรรมจองโด บรรเลงตอนที่เจ้าสาวนำสไปไปผูกมือเจ้าบ่าวเพื่อจูงออกจากสถาน ประกอบพิธีกรรมไปยังห้องเรือนหอ

บทเพลงทั้ง 6 เพลง เป็นบทเพลงที่มีความจำเริญ และใช้ บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของชาวกัมพูชา ซึ่งเป็นประเพณีที่ยึดถือสืบทอดกันมาช้านาน เพราะหากพิธีกรรมนี้ ไม่มีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องจะทำให้งานเจียนเหงา ขาดสีสัน ดังนั้น เพื่อการสร้างความรู้สึกครื้นเครงไม่ให้นานเจียนเหงา จึงจำเป็นต้องมี ดนตรีเข้ามาบรรเลงประกอบพิธีกรรมนี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ รัชกฤษ คงพินิจาวร (2554, น. 42-49) ที่ทำการศึกษา เรื่อง เพลงการของชาวมอญ กรณีศึกษาทางอุดรเมียนเจีย ตำบลโสมมิตร อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรเมียนเจีย ประเทศกัมพูชา พบว่างานมงคล สมรสของชาวกัมพูชาใช้วงดนตรีวงเพลงการีใช้บทเพลง ดังกล่าว บรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโดด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Kathy (2002, pp. 312-320) ซึ่งทำการศึกษาเรื่องดนตรีที่ใช้ ในพิธีกรรมแต่งงานในกรุงพนมเปญ (Ritual Performativity and music Cambodian wedding music in Phnom Penh) พบว่า วงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีมงคลสมรสในกรุงพนมเปญ ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา ได้แก่ วงดนตรีเพลงการีและใช้เพลง ทั้ง 6 เพลงบรรเลงประกอบพิธีกรรมจองโด ในงานมงคลสมรสเช่นกัน

2. การบันทึกโน้ตเพลง ประเภทของบทเพลงแบ่งออกได้ 3 ประเภทคล้ายเพลงไทย คือ 1) เพลงบรรเลง เป็นเพลงที่บรรเลง ด้วยเครื่องดนตรีล้วน ๆ 2) เพลงบรรเลงประกอบการขับร้องเป็น เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการขับร้อง 3) เพลงบรรเลงประกอบการ แสดง เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงมีทั้งบรรเลงดนตรี ล้วน ๆ และบรรเลงประกอบการขับร้อง การบันทึกโน้ตเพลงที่ใช้ ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคลสมรสของราชอาณาจักร กัมพูชา ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลทั้งแบบการบรรเลงเครื่องดนตรี และแบบคำร้อง

จากการศึกษาพบว่าแต่ก่อนได้เคยมีการบันทึกโน้ตเพลงเป็น ตำราไว้ แต่ได้เกิดการสูญหายไปเกือบหมด ตอนเกิดสงคราม

ภายในประเทศกัมพูชาที่มีระยะเวลายาวนาน ได้ทำให้เอกสาร ตำรา ทางดนตรี ได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีบทเพลงที่บันทึกไว้ อีกทั้งนักดนตรีรุ่นใหม่ขาดความรู้ในด้านวิชาการไม่มีความรู้ ด้านทฤษฎีการดนตรี จึงไม่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ มีแต่ สืบทอดโดยการต่อเพลงจากมือต่อมือ ทำให้ไม่มีการบันทึก โน้ตเพลงไว้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทเพลงดี ๆ เหล่านี้ สูญหายไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขียน ธีระวิทย์ และ สุนัย ผาสุก (2543, น. 15) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง กัมพูชา ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจความมั่นคง การเมืองและ การต่างประเทศ พบว่า ประวัติศาสตร์ของประเทศกัมพูชามายหลัง สงคราม เต็มไปด้วยความขัดแย้ง และเกิดสงครามภายใน ทำให้ ศิลปวัฒนธรรมของชาวกัมพูชาเสื่อมโทรมไปมากมาย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งวัฒนธรรมทางด้านดนตรีที่ถูกดัดแปลงไปเป็นเครื่องมือ โฆษณาการปฏิบัติแทนการบันทึกซึ่งเกือบทำให้วงการดนตรีของ กัมพูชาแทบสูญหายไป การบันทึกโน้ตเพลงเป็นโน้ตสากลทั้งโน้ต สำหรับเครื่องดนตรี และโน้ตสำหรับคำร้องเป็นแนวทางหนึ่งที่จะให้ รักษาเพลงเหล่านั้นได้ให้คนรุ่นหลังได้รู้จักและไม่ให้โน้ตเพลง สูญหายไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชกฤษ คงพินิจาวร (2554, น. 183-245) ที่ได้บันทึกโน้ตเพลงที่ใช้ในวงเพลงการี (เพลงแต่งงาน) โดยบันทึกทั้งโน้ตสำหรับเครื่องดนตรี และโน้ต สำหรับคำร้อง การบันทึกโน้ตเพลงทั้งการบรรเลงเครื่องดนตรี และ ทางการขับร้อง จะเป็นแนวทางที่จะทำให้คนรุ่นหลังได้รู้จักบทเพลง และไม่ทำให้บทเพลงสูญหายไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การเข้าไปศึกษาวิจัยในประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา ก่อนข้างมีปัญหามากมาย โดยเฉพาะเรื่องของภาษาและวัฒนธรรม ก่อนที่จะทำการศึกษา ผู้ศึกษาควรศึกษาภาษา วัฒนธรรมของชาว กัมพูชาด้วย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจองโดในงานมงคล สมรสของราชอาณาจักรกัมพูชา จำนวน 6 เพลง เป็นเพลงที่จำเป็น สำหรับพิธีกรรมจองโด ในแต่ละพิธีกรรมจะมีบทเพลงเฉพาะที่ใช้

บรรเลงตามแต่ละขั้นตอน ควรบรรเลงให้ถูกต้องตามพิธีกรรมนั้น ๆ

1.2 โน้ตเพลงทั้ง 6 เพลง บันทึกเป็นโน้ตสำหรับเครื่องดนตรีและโน้ตสำหรับคำร้อง สามารถนำไปเรียบเรียงใหม่ได้โดยใช้ทำนองแบบดั้งเดิมที่มีอยู่

1.3 โน้ตเพลงทั้ง 6 เพลง สามารถใช้เครื่องดนตรีสมัยปัจจุบันเข้ามาบรรเลงร่วมวงได้ตามความต้องการของนักดนตรี

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษา เรื่อง เครื่องดนตรี และวงดนตรีของราชอาณาจักรกัมพูชาในเชิงลึก

2.2 การศึกษาวงเพลงอาร์กซ์ ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมงานอวมงคลที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ

2.3 การศึกษาวงดนตรีพิณเพียด (วงปีพาทย์) ที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา

2.4 การศึกษาและเปรียบเทียบดนตรีระหว่างของไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาในเรื่องของทำนองเพลง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล เนสุลินธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไฟโรจน์ รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี คณะนักดนตรี หมอสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ผลที่เกิดจากงานวิจัยขอขอบพระคุณแต่ทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขออภัยไว้ด้วยความขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- เขียน ชีระวิทย์และสุนัย ฝาสุก. (2543). **กัมพูชา ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจความมั่นคงการเมืองและการต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพ เจริญบุญ. (2540). **การผสมผสานวัฒนธรรมชาวไทย - ลาว และ ชาวไทย-เขมรในพิธีม้งก๊วลองไต่บ้านดม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (ไทยคดีศึกษา) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มหาเขียน กำข้าว. (18 กรกฎาคม 2559). **สัมภาษณ์**. ราชภัฏหมอสูตร

บ้านภูมิไทรเรียง ตำบลสลอกราม อำเภอเมือง จังหวัดเสียมเรียบ.

โมนี วาสนา. (16 กรกฎาคม 2559). **สัมภาษณ์**. ราชภัฏ นักดนตรี บ้านสำโรงสโน ตำบลสำโรงกะนอง อำเภอเอกพนม จังหวัดพระตะบอง.

รัชกฤษฎ คงพินิจบรร. (2554). **เพลงการของชาวเขมร กรณีศึกษา วงอูตรเมียนเจีย ตำบลโอเสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรเมียนเจีย ประเทศกัมพูชา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลำอังกค์ สาม. (18 กรกฎาคม 2561). **สัมภาษณ์**. นักวิชาการดนตรีชาวกัมพูชา, ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (บรรณธิการ). (2553). **เครื่องดนตรีกัมพูชาโบราณ**. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุภางค์ จันทวนิช. (2542). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฮาะ ฮอน. (18 กรกฎาคม 2559). **สัมภาษณ์**. นักดนตรี บ้านหนองตะตัง ตำบลเบี่ยงปะดา อำเภอบันเตียสเรย จังหวัดเสียมเรียบ. สัมภาษณ์.

Kathy, M. (2002). **Ritual performativity and music Cambodian wedding music in Phnom Penh**. Ph.D.Dissertation, Department of Psychology, Brown University, Island.

Sam, S. (1998). **The Garland Encyclopedia of World Music Volume 4 Southeast Asia**. Chicago: Garland Pub.

Sam, S. (2002). **Musical Instruments of Cambodia**. Osaka : National Museum of Ethnology Japan.